

VEČERNI LIST

Posamezna številka 40 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vin.

Cena po pošti:
za celo leto . K 40—
za pol leta . K 20—
za tretje leta . K 10—
za 1 mesec . K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Wilson zmaga!

Neodvisna država med Italijo in Jugoslavijo.

LDU Haag, 19. dec. (ČTU.) »Daily Mail« poroča, da sta Lloyd George in Clemenceau sporočila v skupni noti italijanskemu ministru za zunanje stvari, da

bo vsled nepopustljivega stališča Wilsona reško vprašanje rešeno na podlagi prejšnjega ameriškega predloga s tem, da se ustvari neodvisna vmesna država.

Kristan prodaja našo moko.

Dunaj, 18. decembra. Dunajski listi poročajo: Jugoslovanski minister Kristan se je koncem preteklega tedna mudil na Dunaju ter stopil v stik z merodajnimi politikami. V ponedeljek se je minister Kristan odpeljal s celim štabom strokovnjakov v Prago, kjer je 16. t. m. že pričel pogajanja. Pogajanja imajo namen, ustvariti bodočo politično zvezo med Jugoslavijo, Češko-Slovaško in Nemško Avstrijo. Pogajanja, ki so se začela med Dunajem in Prago, so se raztegnila sedaj tudi na Jugoslavijo. Jugoslovansko odposlanstvo bo navzoče tudi ob bivanju dr.

Rennerja v Pragi. — Listi poudarjajo, da imajo ta pogajanja političen namen, da pa je predpogoj politične zveze, da Jugoslavija in Češka prevzameta vso prehrano Avstrije. — Iz glasov nekaterih čeških listov se da posneti, da češka javnost s tem ni zadovoljna. Češka javnost ve, da tudi na Češkem ni kruha, ni premoga, ni dela. In sedaj naj izvršita Jugoslavija in Češka ono delo, ki si ga ne upa lotiti ne Francija, ne Anglija, ne Amerika, to je prehrana stradalajoče Avstrije. — Kristan pa prodaja mirne duše našo moko, kljub temu, da naše dežele še niso oskrbljene.

Hindenburg za cesarsivo.

Glasovanje naj odloči.

LDU Rotterdam, 19. dec. (ČTU.) »Daily Telegraph« je baje dobil potrdilo vesti, da hoče stopiti Hindenburg na čelo nemške republike pod pogojem, da se izvede plebiscit o vprašanju ali naj bo velika

nemška država monarhija ali republika. Če bi se v tem primeru izbrala monarhijska oblika, bi zasedel prestol bivši prestolonaslednik.

Stalna armada na Angliškem.

LDU Haag, 19. dec. (ČTU.) »Morning Post« poroča: Strankarske skupine desnice so stavile vladi predlog glede vzdrževanja stalne vojske v Veliki Britaniji na

podlagi vojaške službene dolžnosti. Stališče vlade še ni določeno, vendar se zdi, da Lloyd George ni proti temu.

Strašna beda v Galiciji.

200.000 ljudi umira lakote.

LDU Dunaj, 19. dec. (ČTU.) »Arbeiter Zeitung« javlja, da poročajo predsednik ministerialne komisije za ujetniške zadeve in poslanca Schöpfer ter Pavel Richter o položaju na Poljskem, da je mogel predsednik konstatirati na Poljskem, da je armada Petljure popolnoma pobita in da so tudi oddelki Denjškina uničeni. Tekom nekaj dni jih je bilo pri Tarnopolu razkrop-

ljenih 40.000 mož. V vzhodni Galiciji vlada velika beda. Pegavica zahteva vsak dan 300 mrtvih žrtev. V Vzhodni Poljski so razmere tako brezupne, da je pričakovati, da bo v prihodnjih mesecih podleglo lakoti 100 do 200.000 ljudi. Vsi poizkusi poljske vlade, ameriškega rdečega križa in drugih pomožnih akcij bodo komaj v stanu odvrti to nevarnost.

Socialdemokratski buržua.

Fotografirani socialistični voditelji.

Brno, 18. dec. Robert Mach, predsednik izvrševalnega odbora soc. demokratske stranke in urednik »Hlasa Lidu« v Proshejevu je izstopil iz socialnodemokratske stranke in se poslovil od nje s sledečim proglasom:

»Ljudje, ki trgujejo z bedo, so organizirani v socialno-demokratski buržuaziji. Veste, kakle lastnosti ima socialno-demokratski buržua?

On zameta zasebno last in sam kupi milijone! Proklinja stanovanjsko bedo, sam pa stanuje v palači (v Sloveniji v vili m.)! Piše in govori proti razkošju in oblačni svojo ženo (od poslanca naprej se imenuje »soproga«) v svilo in jo vozi v državnem avtomobilu. Smilijo se mu žene, ki letajo za skorjo kruha za svoje otroke in njegova žena ima migreno (glavobol iz nervoznosti), kadar ne more zbrati dovolj srebrnih vilic za gostijo sodrugov-voditeljev. Piše in govori proti igralški strasti in zaigra vsak večer tisoče. Obljublja res delitev vele-

posestev in si tam najame lov za 20 let. Dela tako nesebično, da rabi računarja, ki mu vpišuje prejemke. Stranki odda pol odstotka davka, da to ne bi tako kričalo. Skrbi za zdravo pitno vodo in se opaja s šampanjcem. Smilijo se mu oni, ki kadijo krompirjevo listje, sam pa puha havane. Najbolj je ogorčen, če ga kdo spomni, da je bil nekoč pek, voznik, strežnik ali postopač in da je njegova žena delala v tvornici.

Ima pa eno veliko skrb, ki ga tlačijo kot skala, ki je vzrok, da slabo prebavlja, ki ga zasleduje v kopališčih, igralnicah in nočnih lokalih: Ah, ko bi upadla nezadovoljnost delavstva!

Zato vedno, ko delavno ljudstvo, ki ima dovolj od blaznih gesel skaljene pameti, začneja biti mirnejše, sklenejo trgovci z bedo, da izrabijo položaj:

Bedni ste, delavci, in morate biti, da ne bom bešen jaz — socialno-demokratski buržua!

to stališče tudi ob priliki mirovnih pogajanj do veljave.

15.000 dunajskih otrok v Italijo.

LDU Dunaj, 19. dec. (ČTU.) Dopisnik »Reichspost« je vprašal madžarskega ministra za zunanje stvari grofa Somsicha, ali pričakuje Madžarska, da se bodo meje še kaj izpremenile v njeno korist. Somsich je odgovoril, da je smatrati določitev demarkacijske črte kotčasno odredbo. Med drugim je dejal: »Čuli smo pogosto od ententnih državnikov take izjave in da se imajo te meje smatrati samo kot vojaške in ne kot politične. Pamo, da bo prišlo

LDU Dunaj, 19. decembra. (ČTU.) Fukajšnje italijansko poslanstvo je danes sporočilo dunajskemu županu, da bo italijanski Rdeči križ prevzel 15.000 dunajskih otrok in jih nastanil v okolici Rima. Akcija se bo izvršila sporazumno z italijansko vlado.

Protestiramo.

V Parizu se glasom različnih poročil pogajajo za našo kožo. Hočejo, da Jugoslavija preskrblja Avstrijo s potrebnimi živili. Pogajanja so že tako daleč, da so se vršili razgovori z našim železniškim ministrom Draškovićem o tem, da se omogoči prevoz živil iz Jugoslavije v Avstrijo.

Vemo, da je treba onemu, ki je potreben, pomagati. To ni samo človečanska, ampak tudi krščanska dolžnost. Toda tudi ljubezen do bližnjega ima svoj red. Najprej je treba najbližjemu pomagati, in najbližji smo mi sami. Mnogo naših pokrajin je pasivnih. Slovenija potrebuje mesečno 700 vagonov pšenice dovoza, Zagreb in Lika mesečno 200 vagonov, Bosna in Hercegovina 1200 vagonov, Dalmacija 500 vagonov, Crnagora 250 vagonov. Najprej je treba domačo potrebo, potrebo naših pasivnih krajev, pomiriti. To se dosedaj ni zgodilo vsled nemarnosti ministra Bugšega. Medtem so kapitalisti nakupili žito ter ga izvozili ali poskrili, tako da se žito mora plačevati že po do 5 K, a moka po do 9 K. Za pocenjevanje bomo radi Bugšega plačali 1 milijardo!

Uradno se je poročalo, da zamore Jugoslavija izvoziti do 40.000 vagonov, a da jih je že izvozila 30.000 vagonov. Teh 30 tisoč vagonov je izvoženih potom legalnih izvoznikov, a kaj so izvozili tihočapci, v tem številu ni zadržano. Da se pridno tihočapi, to nam je znano uradno in neuradno. Mi smo na podlagi tega prepričani, da se je iz naše države vse izvozilo, kar se je smelo. Več dati pa, kar imamo, nas ne sili nobena dolžnost. Osebito bi bilo usodepolno sedaj izvažati, kajti udarilo bi nas dvojno, da bi cene skokoma zrastle in da bi sami stali pred pomanjkanjem. Čakajmo! Ako bodo na spomlad potrebe naših pasivnih dežel pomirjene, potem se lahko govori o tem, da pomagamo tudi sosedom.

Žalostno-smešno pa učinkuje na nas vest, da se naš železniški minister Drašković v Parizu razgovarja o tem, da se omogoči prevoz živil iz Jugoslavije v Avstrijo. Možno naj pride iz Pariza domov in naj se briga za to, za kar je plačan. Minister študira, kako prevažati iz Jugoslavije v Avstrijo, a se ni tega ne zna, kako bi se naj prevažalo iz jednega v drugi del Jugoslavije. Promet je strahovito pičel, počasen, in kolikor ga je, ga je treba podkupiti, a zraven še biti vedno v strahu pred tatovi in roparji.

Skoro mora priti čas, da bodo tudi demokratje in socialisti postali siti »delovanja« svojih ministrov.

Rešitev za delavca.

Pričakovali smo rešitve.

Kako velikansko reklamno so delali demokrati počenši z lanskim vse letošnje leto. Nebo se je potemnilo od njihovih besed. Nihče ni bil več ne rešitelj ne osvoboditelj razen srakoperjev, ki so kričali in vreščali v imenu socialne demokracije Liberalna buržuazija, ki se je premaskirala v ime narodne demokracije in si je na svojo masko naredila dva repčka takozvana »samostojno«! Kmečko in narodno »socialno«! stranko, je odprla svojo cvilečo lajno, svoje grehe in slabosti pokrivala z regentom, kot so nekaj Rimci svoje perversnosti krili s prazniki malikov, trdeč: zdaj perversna dela niso perversna.

Toda od socialnih demokratov smo pričakovali marsikaj; od socialnih demokratov, ki so se drli na z do želodca odprtimi usti, da so za delavca; od socialnih demokratov, ki so strašno zmerjali liberalno buržuazijo, zbrano v demokratski stranki, ki so dajali liberalnim demokratom ljubeznjive naslove »psi«. »Naprejšim je tako elegantno delal take poklone — od socialnih demokratov, katerim se je od naše strani pripomoglo do predsedstva v Vojni zvezi ob njeni ustanovitvi v mislih, da je vsaj nekaj resnice v tej stranki, da bo kupovala, gospodarila, delala res za delavca. Namesto tega je porabila ves vpliv, vse gospodarstvo, da njeni Kristani, njeni Bugšgi, njeni Korači sede pri mizji brezvestnega kapitalizma, nemeneč

se več za delavstvo, ampak je dvignilo kvilšku v dobri veri, da jih niso same besede.

Danes izprevidajo delavci bridko resnico, da kdor Bogu ni zvest, ni zvest tudi ljudem. Kje so danes dela soc. demokratov? Kaj so naredili? Kje imajo kaj pokazati? — Edina pomembnejša delavska odredba se je sklenila ob času narodne vlade v Ljubljani, ko je imela ljudska stranka, katere del je krščansko socialna delavska organizacija Jugoslovanska Strojkovna Zveza, večino. — Tedaj se je sklenila naredba o osemurnem delavniku. In postavilo o osemurni delovni dobi je zopet izdelal zastopnik kršč. socialne delavske organizacije.

Kaj pa je naredila socialna demokracija? Delavstvo je predala liberalni buržuaziji in kapitalizmu. Draginja vsak dan raste, promet se ustavlja, podkupljivost je spel tu, šola se razdira, ki bi morali učencem in ljudstvu z največjo velikodušnostjo dati zgled in tolažbo, profesorji in učitelji štrikajo.

Edini socialni demokrat, od katerega smo največ upali, ki je kazal dobro voljo in snoval načrte, ki se je sam izrekel, da se je ob času narodne vlade v Ljubljani lahko delalo, ki se je jezil, da so liberalci zvlekli vse v Belgrad, kjer se nič ne dela, tudi Prepeluh postaja gluh in jo je krenil za Kristanom.

Položaj s socialno demokracijo je brezupen. Pravijo pa nekateri: Socialna demokracija ima vsaj besede za delavca, čeprav dejanj ni nikjer. A besede za delavca ima tudi kapitalist, ima jih birokrat, militarist. Delavcu je treba resnične pomoči, dejanskega varuha. Treba mu je nižjih cen, živil potrebuje, hrane, obleke, resnice. Kaj pomagajo besede? Besede ima tudi Arbanas, ki z besedami: le k meni brate, ti nož porine pod pleča.

In ta in oni še vedno miga z ustiti, da delavstvu ni treba poštenega, ne z jezikom, ampak z dejansko zanesljivega krščanskega vodstva. Temu naj se enkrat razgali pred oči kruto de'stvo, da socialna demokracija, če odštejemo od dejanj, ki jih ni, vsaj lepih ne, od nje nikjer. Tudi v besedah ni poštena. Ali mislite, da so ji tudi v besedah mar komarji, ko se po svojih kričeh in svojem »Naprejšu«, tudi iz tištev, ki je ljudi za neka časa dajal na pokušnjo, frivolno norčuje.

Delavci uvidevajo to. V najhujših socialističnih taborih se čujejo trditve. Če ni rešitve v krščanski demokraciji, v krščanski stanovski delavski organizaciji, potem je ni nikjer. Delavci vstanite! Zberite se!

—c.

Ruski posvet na Dunaju.

Dunaj 17. dec.

Ententa ni mogla rešiti ruskega vprašanja, ki je tudi za njo žvlfenskega pomena, z orožjem. Celo do zadnjega bojevitja Francija je začela dvomiti nad vojaškimi uspehi Kolčaka in Denjškina, ter se je končno udala zaveznikom, ki so s sovjetsko Rusijo pričeli pogajanja v Dorpatu. Bojisi Rusija, bodisi ententa, obe želite miru. Ljenu se pogaja z entento.

Istočasno se vrše od pret, sobote dalje na Dunaju neobvezna pogajanja med zastopniki vseh ruskih opozicijskih strank za skupen nastop na podlagi demokracije. Ruske opozicijske stranke, ki temelje na načelu demokracije, so edine v tem, da se ententa nima več vmešavati v ruske notranje zadeve. Boljševizem se proti ententi prav zato tako krepko drži, ker se ljudstvo boji, da bi mu zmaga entente vzela vse doslej priborjene socialne pravice in pridobitve. S tem, da je ententa podpirala caristične generale Kolčaka in Denjškina, je netila v ruskem narodu odpor. Sedaj so se ruske stranke sešle po svojih zastopnikih na Dunaju, da same brez entente uredi razmerje z vladajočo rusko stranko. Seveda ni dvoma, da je ententa s tem posvetom soglasna.

Na ruskem posvetu na Dunaju so zbrani doslej zastopniki naslednjih ruskih strank: Kadeti (kapitalistična stranka), ki se — kakor naša — nazivlje demokratska,

so poslali Savickoga, menjševike (Kerenski) zastopa Čedze, oktobriste Rodičev; socialne revolucionarje Dan in Aksikov; neodvisne socialne demokrate Rabinovič in Gruzenski; židovski delavski Bund Goldberg in Edelmanna. Tedaj zelo pisana družba! Da je pestrost večja, je poslal tudi general Denjkin svojega zastopnika Vazilkova, poljska vlada je poslala Leviceviča. Dospel je celo iz Ukrajine pregnani general Petljura. V kratkem pričakujejo tudi češkega zunanjega ministra dr. Beneša in menda tudi dr. Kramarja. Medtem, ko je dr. Beneš v Parizu razpravljal o Rus, je Kerenskim, je dr. Kramar vnet zagovornik kadetov. Imena udeležencev bi bila zmožna v nas utrditi eno trdno vero, da se bo ves posvet razbil, ker so razlike prevelike.

Toda vsi udeleženci so se doslej zedinili v eni točki, ki pa je negativna: Ljening in Trocki morata odstopiti! Pozitivni del soglasno izrečenega sklepa pa je: Dosedanja vlada naj se preosnuje. Na čelo naj ji — mesto Ljeninga in Trockega — stopita dosedanja dva druga člana Ljeningove vlade: ljudska komisarja Sinovjev in Čičerin. Večina tudi soglašala v zahtevi, da caristična generala Kolčak in Denjkin izgineta s političnega pozorišča. Od Sinovjeva in Čičerina sestavljena nova vlada naj bi bila koalicija vseh demokratičnih in proletarijskih strank.

Češka in poljska vlada z zanimanjem zasledujeta potek tega ruskega posveta. Posebno za Čehe velja to. Na Dunaju zbrani Rusi izjavljajo, da je nekdanje ogrsko-rusinsko ozemlje, ki sedaj pripada Češko-Slovaški, isti izročeno le v upravljanje. Čehi se temu najbrže ne bodo protivili, ker jim je na tem — kakor vsem Slovanom —, da Rusija pomlajena, demokratična, socialno prenovljena, čimprej postane močan stebrov slovanskih držav.

Politične novice.

+ Zopet oboroževanje. Vsi v resnici demokratični ljudje smo želeli in upali, da bo svetovna vojska odstranila strašnega moloha, ki žre ljudsko blagostanje in ovira splošni napredek, militarizem. Ligo narodov smo z veseljem pozdravili. Toda zadnji čas smo začeli sumiti v odkrite namene ententinih velesil. Amerika je razglasila povečanje svoje mornarice. Sedaj razglasa Francija svojo voljo, da se nanovo in močnejše oboroži. Sklepajo se zopet tajne zveze med Anglijo, Francijo, Italijo. Govori se tudi o zvezah drugih držav. V Jugoslaviji je danes stane vojaštvo letno približno eno milijardo. Socialistični ministri v vseh državah mirno gledajo, kako se bori militarizem za svoj obstanek in se pripravljajo nove vojske.

+ Naše ujetnike domov! Češki zunanji minister za zunanje posle dr. Beneš poroča iz Londona, da je vprašanje o povratku češko-slovaških čet iz Sibirije v domovino že rešeno. Angleške ladje že čakajo v Vladivostoku, da se vkrajo na nje Čehi. Kmalu prispejo tja tudi ameriške. In za naše bedne ujetnike? Je li kdo zanje kaj storil? Čehi so odšli iz Italije, naši umirajo tam, Nemci in Mažari so že skoro vsi doma, naši še vedno trpe sužnjost. Čehi se vračajo iz Sibirije, o naših nihče niti ne govori. So li to zaslužili? Zahtevamo od vlade odločnega dejanja!

+ Papež o političnem položaju. Svobodnomiselno časopisje, meščansko in socialistično, je te dni v strašnih skrbih, kaj je papež govoril kardinalom v tajnem konzistoriju. »Naprej« nori veselja in dokazuje, da je papež obsodil boljševizem. Drugi listi pa poročajo zopet, da je papež obsodil divji nacionalizem, ki onemogoča pravi krščanski mir. Doselej pa se papežev govor sploh še ni objavil, in mi o njem nobenega zanesljivega poročila. Mi katoličani mirno čakamo objave govora sv. Očeta, medtem ko ga svobodnomislci kapitalistične in rdeče barve ne morejo pričakati. Kaj neki jih tako zanima, če pa papež nič ne pomeni na svetu? Ali ne izdajate s tem svojega prepričanja, da je katoličanstvo, katerega predstavnik je papež, vendar-le sila, ki ji s svojimi zablodami nikdar ne boste kos?

+ Kam so je udarili? V polemiki proti dr. Korošcu in Gostinčarju pravi »Naprej«: »v srcu (!) smo vsi boljševiki, pripravljeni, da v danem in primernem trenutku tudi zares udarimo.« Tako je! Kristan, Bugšeg, Korač so jo v danem primernem trenutku udarili — na ministrske stolce!

+ »Naprej« se veseli, da je papež obsodil Bogu sovražno boljševiško anarhijo, kljub temu, da je še dan poprej pisal, da so v srcu vsi socialisti boljševiki, tudi pri »Napreju«. Morda pa še res nekoč doživimo, da se bodo »Naprejevi« boljševiki nekoč res izpreobrili. Vsekako bi se jim potem pojmi bolj zjasnili in bi se privadili tudi logično misliti. Torej le ne takoj obupajte!

+ O modrcih in parfumu sanja socialist v »Napreju«. To ste dve stvari, ki sta proletarcu najmanj blizu; zato je čudno, da se »Naprej« s to rečjo s tako vnuemo

peča. Noben človek v Jugoslaviji ne ve nič o tem, le socialistični »Naprej« piše o teh buržuaznih nepotrebnih in hoče s tem pisanjem zadeti dr. Korošca, češ, da je on nakupil te nepotrebne stvari. Res pa je, da to ni resnica, marveč da »Naprej« ali res le sanja o parfumu ali pa čisto neparfimirano laže. Ministrski svet je letošnje poletje sklenil, da kupi veliko zalogo vsakdanjih potrebščin, predvsem blaga za obleke. Zastopnik kraljestva SHS je v Ameriki posredoval, nakar je došlo blago v Solun. Ker trgovci niso imeli dovolj tuje valute, so se obrnili na ministrski svet, ki je sklenil nakup tega blaga kreditirati in je celo akcijo poveril g. dr. Korošču. Ta je s svojo priznano agilnostjo stvar takoj organiziral. Po trgovskih strokovnjakih je dal blago pregledati in primerjati z doposlanimi vzorci. Blago je bilo dobro. Razprodaja blaga bi se bila vršila po zadržkih v Srbiji, za katero je bilo dotično blago namenjeno. Vse je bilo tega dejanja veselo, zlasti ker je v Srbiji obleke in obuvala še veliko bolj pomanjkalo nego pri nas. Predno pa se je vse uredilo, je Korošec šel in zamenjal ga je Bugšeg, »Naprejev« sodrug. Ta pa je »deloval« tako, da je pustil moko oderuhom, nakupljeno blago pa v Solunu, kjer še danes leži, medtem ko manjka najpotrebnejših stvari za obleko. To krivdo svojega sodruga bi »Naprej« rad pokril s tem, da napada dr. Korošca. Toda mi vemo to-le: Lenobi socialističnega ministra se imamo zahvaliti, da ni pri nas moke, da ni kruha, da nakupljeno blago za obleko še danes leži v Solunu. Po celi Jugoslaviji smrdi tedaj lenoba socialističnega ministra in lažnivost socialističnega časopisja. V navi vrtoglavosti pa je »Naprej« ta smrad zamenjal s parfumom.

+ Reško vprašanje. Laški listi poročajo, da se je rešitev reškega vprašanja izročila konferenci, kateri pripadajo ministrski predsedniki in zunanji ministri zaveznih držav. Vsled reškega vprašanja nastaja med Francozi in Italijani napetost. + Madžari proti odcepitvi Zapadne Ogrske. Clemenceau je pisal avstrijskemu državnemu kanclerju Rennerju pismo, v katerem pravi, da mora Zapadna Ogrska glasom sklepa mirovne konference na vsak način pripasti Avstriji. Madžari so vsled tega skrajno razburjeni in zahtevajo plebiscit.

Dnevne novice.

— Umrl je 19. decembra v Dolu pri Ljubljani g. Andrej Šimenc, župnik v poklju. — V Mokronogu je umrl dne 18. t. m. ob pol 8. uri zvečer begunec, bivši vojni kurat in kaplan v Jelšanah g. Jakob Mejak za legarijem. Rojen je bil 1. 1888. v Ormožu. Pogreb bo v nedeljo ob 3. uri popoldne. Naj v miru počivata!

— Ureditev valute. Iz Beograda poročajo uradno, da bo finančni minister v par dneh predložil ministrskemu svetu poročilo za rešitev valutnega vprašanja. — Vsi dosedanja podatki o množini papirnatih kron, ki so prišle v kolikovanje, so gola domnevanja. Točnih podatkov še ni. — »Pravda« piše, da je valutni odsek predložil finančnemu ministrstvu referat, po katerem naj bi se zamenjale krone z dinarji v razmerju 1:4, to je za štiri krone bi se dobil en dinar. Tudi naj se zamenjava ne izvrši za državne dinarje, ampak za dinarje narodne banke. Tako bi moralo zopet ljudstvo plačati bankam in kapitalistom ogromne svote. Poslanci bivših avstroogrskih ozemelj, kjer je krona v prometu, so se proti taki rešitvi izrekli v spomenici, ki jo izroče vladi.

— Valute na zagrebški borzi 17. decembra: dolar, 100 dolarjev 10.400 kron; bolgarski lev, 100 levov 200 K; carski rubelj 100 rubljev 170 K; dinar 100 dinarjev 410 K; angl. funt 100 funtov 390 K; francoski frank 100 frankov 1040 K (blago); marka 100 mark 258 K; rum. lej 100 lejev 300 K; italijanska lira 100 lir 780 K (blago).

— Valute na zagrebški borzi 18. decembra: dolar 100 dolarjev 10.000 kron; avstrijska krona 100 kron 65 K; bolgarski lev 100 levov 210 K; carski rubelj 100 rubljev 165 K; dinar 100 dinarjev 413 K; zlat (20 K) 355 K; angleški funt 100 funtov 400 K (blago); francoski frank 100 frankov 1025 K (blago); marka 100 mark 252 kron; italijanska lira 100 lir 805 K (blago); rumunski lej 100 lejev 300 K.

— Nesreča. Pred par dnevi je našla neka ženska iz Nove vasi (Majersko) v gozdu ročno granato in jo vzela domov. Zvečer se je zbralo v dotični hiši več ljudi, ki so radovedno ogledovali najdeno granato. 36letni Jakob Stuhec jo je vzel v roke in udaril z njo po kolenu, vsled česar je granata eksplodirala in popolnoma razmesarila Stuhca. Ranjeni so bili posestnik Anton Majerič, njegov sin Anton in Frančiška Stuhc, žena umrlega starejšega Majeriča. — Frančiško Stuhc so morali prepeljati v bolnišnico.

— Železnice v Avstriji in Madjarskem ustavijo promet, in sicer v Avstriji od 24. do 28. decembra, na Madjarskem pa od 24. t. m. do 1. januarja 1920. Vozili bodo

v tem času le najnujnejši tovorni vlaki. Vzrok: pomanjkanje premoga, ker bo o praznikih delo v premogovnikih počivalo.

Ljubljanske novice.

Ij Umrla je Neža Kovač, mati revidenta južne železnice in usmiljene sestre Evfemije. Pogreb bo v ponedeljek ob 15. Ij Umrl je 19. t. m. dopoldne bivši okr. glavar v Ljubljani dr. H. pl. Cron. Zadelaga je kap.

Ij Izlet na Šmarno goro. M. žensko društvo in družabni klub prireditelja izlet na Šmarno goro. Odhod točno ob 9. uri od prehoda Marije Terezije zeste čez tir južne železnice. Popoldanski izletniki pridejo samo do savskega mostu v Tacnu in se snidejo s prvimi v gostilni pri mostu. Skupen povratek točno ob 4. uri.

Ij P. Z. Ljubljana. Pevska šola v nedeljo od 10.—11. ure. Skupna pevska vaja točno ob 11. uri. Vsi točno!

Ij Cene mesa. Deželna vlada je po daljšem posvetovanju s strokovnjaki sklenila, da se v vseh večjih mestih in krajih določijo cene mesu, ki stopijo takoj v veljavo. Proti mesarjem, ki bi se cen ne držali, bodo najstrožje postopali. Za slučaj, da bi nekateri mesarji vsled določenih cen prenehali z obratovanjem, so se odredile primerne priprave. Cene mesu se smejo po mnenju strokovnjakov zvišati največjemu za 1 K 50 vin. do 1 K 70 vin. (Kakor znano, so bili mesarji zvišali cene mesu zadnje dni za 4 K pri kilogramu.)

Ij Posetnica zima. Že dolgo pred časom nas je letos zima spominjala na svoj neizbežni prihod: oglašala se je s snegom in povse nemarnim vremenom, da se nam je studilo pred njo. No, ob nastopu službe prihaja resno in dostojno, kakor se pošteni zimi spodobi: Po suhem in mrzlem vremenju je včeraj začel padati suh sneg, ki je v par urah vse pobelil in pokrtil ulični prah in nesnago. Topot vemo: sedaj gre pa za res. Koledar kaže oficialni nastop zime. Tako je prav — vse ob svojem času. Božič bo lep — bel in suh, kakor ga imamo Slovenci radi — seveda, ako se vremenska spodobnost med tem zopet ne izpake. Na vsak način vreme zaenkrat dobro kaže — naj nam našega veselja nad snegom in mrazom ne štejejo v greh tisti, ki nimašo ne čevljev, ne obleke, ne kuriva! Bog ve, da bi jim vse to privoščili kakor sami sebi... Ampak razen snega in mraza spada k Božiču tudi — potica! Potica orehova, medena, rozinova! Naravnost nemogoče bi se bilo časih zdela vsaki revni gospodinj, pustiti o Božiču družino brez potice. Kakšni prazniki bi pa to bili — brez potice? Pa smo se morali tudi na to navaditi. Vojna, ki ni prizanesla zvonovom v cerkvenih zvonikih, je bila dovolj brezobzirna. da je Božiču pobrala potico... Najbolj je pa žalostno to, da je ta brezobzirnost ostala še tudi po vojni in da navadni zemljani tudi letos še ne bodo mogli praznovati Božiča po pošteni stari navadi: ob potici.

Vrnitev.

Spisal Rabindranat Tagore.

(Dalej.)

Naslednji dnevi so bili polni veselja. Brat je vprašal po vzgoji obeh dečkov. Izvedel je od svoje sestre, da ji je Fatik za večno pokoro. Bil je len, neposlušen in divji. Toda Makaan je bil dober kot zlato, krotak kot jagnje in se je rad učil. Bizamber se je ponudil prijazno, da vzame Fatika s seboj in ga vzgaja skupno s svojimi otroci v Kalkuti. Obvdovela mati je bila s tem predlogom zadovoljna. Ko je stric vprašal Fatika, če gre rad z njim v Kalkuto, je bil veselja ves iz sebe in je dejal: »O. da. stric!« In to z glasom, ki je razodeval jasno, da tudi tako misli.

Neskončna tolažba za mater je bila, ko se je iznebila Fatika. Proti dečku je gojila predsodke in nobena ljubezen ni vezala oba brata. Dan za dnem se je bala, da bo Fatik Makana nekega dne potopil v vodi, ali mu pri kakem pretepu razbil črepijo, ali ga spravil v to ali ono nevarnost. Nazadnje je bila nekoliko v skrbi, ko je videla Fatikovo strastno željo, iti od doma.

Ko je bilo vse zmenjeno, je vprašal Fatik strica vsako minuto, kdaj bosta odpotovala. Ves dan je prebil v trepetajočem nemiru in skoro vso noč je bdel. Makanu je izročil za vedno svojo ribjo mrežo, svojega zmaja in svojega svizca. Res, ob slovesu je bilo njegovo velikodušje proti Makanu brezmejno.

Ko sta prišla v Kalkuto, je spoznal Fatik prvič svojo teto. Ta se ni razveselila tega novega v svoji družini. Ona je imela s svojimi tremi sinovi ravno dovolj opravila, ne da bi dobila še enega po vrhu. In štirinajstletni deček v njih sredi, to je bilo neskončno vznemirjenje. Bizamber bi se bil moral res dvakrat premisliti, predno je storil tako neumnost.

Ni hujše nadloge na tem svetu kot deček štirinajstih let. Ni ne lep ne za nobeno uporabo. Nemogoče je, da bi ravnali z njim nežno kot z malim otrokom; in

Veseli bodo morali biti, da bo v hiši moke vsaj za prežganje... No, nismo otroci in ne bi vsled tega jokali — ako nas ne bi grizla zavest, da so nekateri, ki so vso vojno jedli potico in se jim bo tudi te praznike šibila miza od raznih dobrot. Pa nimajo žuljev od dela ne na rokah ne na močganih... Samo tako svinjsko srečo imajo? Ne, ampak oblast imajo v rokah pa jo izrabljajo v svojo korist in v korist svojih pristašev na škodo vsega ostalega ljudstva. Ako hočemo, da bomo vsaj drugi Božič vsi brez izjeme mogli spet praznovati po stari šegi in bo tudi vsak delavec spoštljivo jedel božično potico — moramo tiste, ki so sedaj na vladi — vreči. Nič drugače! Tako sva ob prvem letošnjem zimskem snegu sklenila s prijateljem in se razšla, ko sva si na Marijinem trgu kupila »Večerni List«.

Ij Roparski morilec Rafael Fabjan obsojen na 13 let težke ječe. Ljubljanska porota je obsodila Rafaela Fabjana, ki je ubil na Havptmanci s sekuro dne 29. oktobra 1919 Marijo Ravnikarjevo, ker ga je zasacila pri tatvini. Porota je vprašani o krivdi soglasno potrdila. Morilec je pri razpravi trdovratno tajil, dasi je svoj zločin pripoznal po aretaciji policijskemu nadzorniku g. Habetu in je pred smrtjo nadstražniku Paplerju rajna Ravnikarjeva Fabjana označila za morilca.

Ij Vsled preobložitve s delom se do preklica pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani stranke sprejemajo le v ponedeljkih, sredi in sobotah od 10. do 12. ure.

Ij Zgubila se je danes dopoldne na trgu taška z srednjo vsoto denarja in ključi. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v trafiki gospe Blaž, Dunajska cesta.

Narodno gledališče.

Opera:

Dne 20. decembra, sobota: »Rusalka«, Abon. E.

Dne 21. decembra, nedelja: »Rusalka« Abon. izven.

Dne 22. dec., ponedeljek: »Rigoletto«, Abon. B-2.

Dne 23. dec., torek: »Rusalka«, Abonement D.

Dne 24. dec., sredi: zaprto.

Dne 25. dec., četrtek: »Prodana nevesta«, Izven abon.

Drama.

Dne 20. decembra, sobota: »Hlapci«, Abon. B.

Dne 21. decembra, nedelja: popoldne »Koreček«, »Ženitev«; zvečer: »Na Pologu«, delavska. Izven abon.

Dne 22. dec., ponedeljek: »Pepelka«, Abon. A.

Dne 23. dec., torek: »Na Pologu«, Abon. C.

Dne 24. dec., sredi: zaprto.

Dne 25. dec., četrtek, popoldan: »Snežulčica«, izven abon; zvečer: »Favna«, Izven abon.

vedno je na poti. Če govori otroško mu pravijo, da je otročji, če pa odgovarja kot kak odrasel, mu poreko, da je zrel tiček. V resnici jim ne reče nobene po godu. Tudi se nahaja v starosti, ki je malo privlačna. On raste z neprestano naglico iz svoje obleke; njegov glas postaja surov in se lomi, njegov obraz postane naenkrat oglat in grd. Lahko se dade opravičiti prestopki zgodnje otroške dobe; toda težko je prenesti tudi le neizogibne pogrške štirinajstletnega dečka. Deček sam postane nenavadno samozavesten. Če govori s starejšim človekom, je bodisi prezgodaj dozorel, ali pa tako pretirano boječ, kot bi se sramoval sam svojega bistva.

Vendar je ravno to ona starost, v kateri deček v notranjosti svojega srca najbolj hrepeni po ljubezni in priznanju; in on postane najudanejši suženj onega, ki mu izkazuje zaupanje. Toda nihče se ga ne upa ljubiti, ker bi to lahko delovalo na dečka škodljivo. Tako je med zmerjanjem in karanjem zelo podoben psu, ki se je zatekel in je izgubil svojega gospodarja.

Za štirinajstletnega dečka je rodna hiša edini raj. Živeti v tuji hiši med tujimi ljudmi, je zelo podobno torturi, med tem ko je višek blaženosti prejemati prijazne poglede od žensk in ne biti preziran od njih.

Bila je muka za Fatika. živeti kot nedobrodošli gost v hiši svoje tete in biti ob vsaki priliki od stare gospe zaničevan in zapostavljen. Če je kdaj zahtevala od nje, ga naj ji preskrbi to ali ono, je bil ves presrečen, in je storil več, kot je bilo treba. In potem mu je dejala, naj ne bo tako neumen, in naj ostane pri svojih šolskih nalogah.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.